

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΑ΄

Τῆς 26 Ἰανουαρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἑκτὴν τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν τετάρτην, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ., ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν πληρεξουσίων· εὐρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων εἴκοσι καὶ ἀπόντων εἴκοσι δύο, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν.

Μετὰ ταῦτα εἰς τῶν γραμματέων ἀνέγνωσε μεγαλοφώνως τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὅποια γεγνημένα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, τοὺς Ἀντιπροέδρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς.

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων, ἐπιφορτισθεὶς ἀπὸ τὸν ὑπὲρ τῆς μ. α. Βουλῆς ἀγορεύσαντα χθὲς παρετίρησεν, ὅτι τὰ ἐκτεθέντα παρ' αὐτοῦ ἦσαν σύμφωνα μὲ τὴν πεποιθήσιν του, καὶ ὅχι κατ' ἐντολὴν τῶν ἐπαρχιωτῶν του.

Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν ἐγένετο λόγος περὶ τῆς γενομένης παρὰ τοῦ πληρεξουσίου Τριπόλεως διαμαρτυρήσεως ἐπὶ προφάσει, ὅτι τοῦ ἀφηρέθη ὁ λόγος, καὶ ἐπαρατηρήθη, ὅτι τοιοῦτόν τι δὲν πρέπει νὰ φαίνεται εἰς τὰς πρακτικά, α) διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ κανονισμοῦ, καὶ ἐὰν καταχωρηθῇ, θέλει ἀνατρέψῃ τὰ προηγούμενα, ὅτε ἀποφαινομένης τῆς Συνελεύσεως, ὅτι ἀρκούντως ἐφωτίσθη ἐπὶ τῶν συζητουμένων ὑποθέσεων, καὶ ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ ἡ συζήτησις, ἀφηρέθη πολλάκις ὁ λόγος ἀπὸ πολλοὺς πληρεξουσίους καὶ β) διότι τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Συνελεύσεως, ἥτις εἶναι ὁ ἀνώτερος αὐτῆς κορυφαίος, πρέπει πᾶς πληρεξούσιος νὰ σέβηται, καὶ ὑπακούῃ εἰς αὐτήν.

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε μετὰ ταῦτα νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τὸ περὶ τούτου μέρος.

Ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν ἀκολούθως, ὅτι, καθὰ ἡ Συνέλευσις προαπεφάσισεν εἰς μίαν τῶν παρελθουσῶν συνεδριάσεων, θέλει ἐνασχοληθῇ σήμερον εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου τοῦ περὶ ἐκλογῆς Νόμου. ἡ ἐκλογὴ δ' αὕτη θέλει γείνῃ κατὰ τὸν κανονισμόν διὰ ψηφοδελτίων, προηγουμένως ὅμως πρέπει ν' ἀποφασισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ἀποφανθείσης δὲ τῆς Συνελεύσεως, ὅτι πρέπει νὰ ᾔναι ἐννεαμελής, διενεμήθησαν τῇ διαταγῇ τοῦ Προέδρου εἰς ἕκαστον τῶν πληρεξουσίων τὰ ψηφοδέλτια.

Ἀφοῦ δὲ οἱ πληρεξούσιοι ἐνέγραψεν τὰ ὀνόματα, κατέθεσαν αὐτὰ εἰς τὴν κάλπην τῶν ψηφοδελτίων, ρίπτοντες ἕκαστος εἰς ἑτέραν τῶν κυάμων ἀνὰ ἓν κύαμον. Κοινῇ συναινέσει διωρίσθησαν ψηφολέκται οἱ πληρεξούσιοι Σ, Καλογερόπουλος, καὶ Δαρειώτης· ἀντιπαραβλήθέντος δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψηφοδελτίων, πρὸς τὸν τῶν κυάμων, ἤρξατο ἡ ἐξαγωγή τῶν ψηφοδελτίων καὶ ἡ ἐκφώνησις τῶν εἰς αὐτὰ ἐγγεγραμμένων ὀνομάτων, κρατούντων τῶν γραμματέων τῆς Συνελεύσεως ἀκριβῆ σημείωσιν αὐτῶν.

Μετὰ τὴν ἐπιμέτηρσιν τέλος ὄλων τῶν ψήφων ἐξήχθη τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας.

Ὁ Περρῶτης	ἔλαβε ψήφους	30	Γ. Αἰνειᾶν	ἔλαβε ψήφους	50
Ἄνας. Λόντος	»	145	Κ. Ζωγράφος	»	5
Δ. Περούκας	»	47	Σωμάκης	»	3
Ἐμμ. Μελετόπουλος	»	106	Α. Γεωργαντᾶς	»	12
Ἰάκωβος Παξιμάδης	»	166	Α. Καρνέσης	»	3
Ἰωάννης Δαμιανός	»	114	Γ. Πετρόπουλος	»	4
Π. Χαλκιόπουλος	»	70	Ι. Φαρμάκης	»	2
Σ. Τρικούπης	»	97	Ἐμμ. Σπυρίδωνος	»	2
Α. Χ. Λόντος	»	93	Α. Πρωτόπαπας	»	2
Ἀνδ. Πάικος	»	50	Λ. Μελάς	»	7
Χρυσάφοπουλος	»	7	Ἰγγλέσης	»	4
Α. Μοναρχίδης	»	26	Α. Πετζάλης	»	12
Εὐστ. Σίμος	»	66	Α. Ῥέντης	»	3
Ἡλίας Δημητρακαράκος	»	23	Δ. Μπουδούρης	»	3
Σπυρ Παπαλεξόπουλος	»	34	Δ. Κυριακοῦ	»	9
Ἰωάννης Οἰκονόμου	»	35	Χ. Καπετανάκης	»	5
Δημ. Καλλιφουρνᾶς	»	95	Κ. Κωστάκης	»	7
Α. Καλαμογδάρτης	»	103	Ν. Μαυρομμάτης	»	2
Γ. Νοταρᾶς	»	6	Π. Γεραλόπουλος	»	4
Ῥ. Παλαμίδης	»	93	Β. Χριστακόπουλος	»	3
Θ. Γρίβας	»	70	Μ. Ἰατρὸς	»	2
Γαλάνης Μεγαπάνου	»	82	Τσανετᾶκης Γρηγοράκης	»	2
Γκίκας Δοκός	»	75	Πρασακάκης	»	3
Χρ. Κλονάρης	»	44	Α. Μαυροκορδάτος	»	2
Κυριακίδης	»	3	Κ. Ἀξελός	»	2
Α. Μεταξᾶς	»	2	Κ. Δόσιος	»	3
Γ. Κουντουριώτης	»	3	Γκιώνης	»	2
Ἰωάννης Κωλέττης	»	2			

Ἐπομένως ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν, ὡς μέλη τῆς ἐπροπῆς, ἧτις θέλει προετοιμάσει τὸ σχέδιον τοῦ περὶ ἐκλογῶν Νόμου, τοὺς λαβόντας τὰς πλειοτέρας ψήφους, ὡς ἑπονται.

Ἰάκ. Παξιμάδην διὰ ψήφων	166	Σ. Τρικούπην	»	97	
Ἀναστάσιον Λόντον	»	145	Δ. Καλλιφουρνᾶν	»	95
Ἰωάννην Δαμιανὸν	»	114	Α. Χ. Λόντον	»	93
Ἐμμην. Μελετόπουλον	»	106	Ῥ Παλαμίδην	»	93
Α. Καλαμογδάρτην	»	103			

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος διέλυσε τὴν Συνεδρίασιν περὶ τὴν 5 ὥραν μ. μ.

Ο ἐκπληρῶν χρέη Προέδρου
Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δρ. Ν. Δρόσου.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΒ'.

Τῆς 28 Ἰανουαρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην Ἰανουαρίου, τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν παρασκευὴν, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ. ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν πληρεξουσίων· εὐρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων εἰκοσιτεσσάρων καὶ ἀπόντων δεκαεννέα,,

Ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν.

Ἀκολουθῶς ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὅποια γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων, καὶ τῶν Γραμματέων.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τῶν περὶ διαδοχῆς, καὶ ἀντιδασιλείας ἄρθρων τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος. Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς θέλει ἀναγνώσει καὶ αἰτιολογήσει ἕκαστον τῶν ἄρθρων τούτων.

Ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἄρθ. 36 τοῦ σχεδίου, παρατηρήσας, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ ἁρθρου τούτου καθιέρωσεν, ὅτι συντείνει πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς μονιμότητος, καὶ διαδοχῆς τοῦ Θρόνου τῆς Ἑλλάδος. Μόνον δὲ εἰς τὰς Βασιλόπαιδας τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, ἐν ἐλλείψει ἀρρένων τέκνων, καθιέρωσε τὴν διαδοχὴν. Ἐν τούτοις, εἶπε, τὸ περὶ διαδοχῆς ζήτημα κανονίζεται ἀπὸ συνθήκην τῆς 7 Μαΐου 1832 μεταξὺ τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας, ὡς κηδεμόνος τοῦ Ὁθωνος, καὶ τῶν τριῶν Συμμάχων Δυνάμεων, διὰ τοῦτο σήμερον παρουσιάζεται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἁρθρου τροποποιήσις,

στηριζομένη ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς ρηθείσης συνθήκης, καὶ ἔχουσα οὕτως· αὐτὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα, καὶ τὰ συντάγματικά αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικά, καὶ περιέχοντα εἰς τοὺς κατ' ἐξουσίαν γραμμὴν νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, κατὰ τῶν πρωτοτοκίας».

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ὑπὸ τινος τῶν πληρεξουσίων ἡ παρατήρησις, ὅτι ἐπειδὴ διὰ τῆς λέξεως α νομίμους δὲν ἀποκλείεται ὁ θεὸς υἱός, διότι καὶ οὗτος εἶναι νόμιμος, νὰ προστεθῇ α καὶ γνησίους».

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν προσθήκην ταύτην ἀντὶ τῆς λέξεως α φυσικοῦ».

Ἐνταῦθα ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ πληρεξούσιος, προκαλεσθεὶς παρὰ διαφόρων πληρεξουσίων νὰ δώσῃ πληροφορίας, ἐὰν ἐντὸς τῆς συνθήκης τῶν 1832 ὑπάρχουν καὶ ἄλλα διπλωματικά ἔγγραφα, ἀφορῶντα τὸ προκείμενον περὶ διαδοχῆς ζήτημα, ἡ ἀπάντησις, εἶπε, καθίσταται δύσκολος, διότι τὰ μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου περιστατικά δὲν τὸν ἔδωσαν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ τὰ προηγούμενα, ἔνεκα τούτου δὲν ᾔξεύρει τι περισσότερον ἀφ' ὅ,τι καὶ οἱ πληρεξούσιοι γνωρίζουν· ἤδη δὲ εἶναι δύσκολον νὰ πληροφορηθῇ, διότι τὸ ἀρχεῖον τῆς Γραμματείας μετὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν πυρκαϊάν τοῦ καταστήματος, εἶναι εἰσέτι εἰς ἀταξίαν.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρατηρῶν, ὅτι κατὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου, ὅπως ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν ἐτροποποιήθη, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν τὸ θῆλυ εἶναι πρωτότοκον, καὶ τὸ ἄρρεν δευτερότοκον, δὲν θέλει προτιμᾶσθαι τὸ ἄρρεν, ἀλλὰ θέλει βασιλεύει τὸ θῆλυ ὡς πρωτότοκον, ἐναντίον τοῦ γενικῶς εἰς ὅλας τὰ ἐπικρατείας παραδεδεγμένου κανόνος, ἐπρότεινε διὰ τοῦτο νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρ. τὸ α προτιμωμένων τῶν ἀρρένων».

Ἐπρόσθεσε δὲ ἕτερος μετὰ τούτον, ὅτι πρέπει εἰς τὸ ἄρθρον νὰ γείνη ἐξήγησις, ὅτι τοῦτο συγχωρεῖται μόνον διὰ τὰς Βασιλόπαιδας τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος.

Τὰς προτεινομένας ταύτας προσθήκας ἀντέκρουσεν ὁ εἰσηγητής, θεωρῶν αὐτὰς περιττάς, διότι ἡ μὲν πρώτη, καὶ ἂν δὲν τεθῇ, εἶναι καθιερωμένη διὰ τοῦ γενικῶς παραδεδεγμένου κανόνος, ὅτι αἱ γυναῖκες βασιλεύουν ἐν ἐλλείψει ἀρρένων. Ἡ δευτέρα δὲ, εἶπεν, εἶναι καὶ ἄτοπος, διότι δι' ὃν λόγον παραδέχεται ἡ Συνέλευσις ἐν ἐλλείψει ἀρρένων νὰ βασιλεύωσιν αἱ Βασιλόπαιδες τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν οὕτω τὸν θρόνον Ἑλληνικόν, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ ἐν περιπτώσει, καθ'

ἦν ὁ διάδοχος τοῦ Ὀθωνος θέλει ἀφήσει μόνον θῆλυ, πρέπει ἐπίσης νὰ Βασιλεύῃ.

Τὸν εἰσηγητὴν εἰς πληρεξούσιος ἀντικρούων, ὡς πρὸς τὴν πρώτην τῶν δύο προτεινομένων προσθηκῶν περὶ τῆς προτιμῆσεως τῶν ἀρρένων, εἰς δὲν θέσωμεν, εἶπε, τὸ α' προτιμωμένων τῶν ἀρρένων » τότε οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι κατὰ τὸ γράμμα τοῦ Νόμου ἡ θυγάτηρ πρωτότοκος θέλει βασιλεύει, καίτοι ὑπάρχοντος δευτεροτόκου ἀρρένος, διότι ὁ γενικὸς κανὼν ἀπέναντι τοῦ γράμματος τοῦ Νόμου δὲν ἰσχύει.

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων, διῃσχυριζόμενος, ὅτι δὲν πρέπει ἡ Συνέλευσις ν' ἀποφασίσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν ἀγνοίᾳ, ἐζήτησεν ἐξήγησιν, διατὶ ἔγεινεν ἡ τροποποίησις τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου σύμφωνα μὲ τὴν συνθήκην τῶν 1832. Ἐὰν εἶπε, τοῦτο ἔγεινε διὰ νὰ μὴ παραβῶμεν τὰς συνθήκας τῶν προστατίδων δυνάμεων, νομίζω, ὅτι οὕτως μάλιστα προσβάλλομεν πρᾶξιν ἐξηγηματικὴν τῆς συνθήκης, τῆς ὁποίας ἄρθρον περιέχει ῥητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νὰ μὴ βασιλεύωσι τὰ θήλεα.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ὁ προτείνας τὴν προσθήκην τοῦ α' προτιμωμένων τῶν ἀρρένων » πληρεξούσιος ἀνεκάλεσεν αὐτὴν ὡς περιττήν, διότι ὡς ὁ προλαλήσας ἀνέφερεν, ὑπάρχει συνθήκη, τῆς ὁποίας τὸ κῦρος δὲν ἀμφισβητεῖται, ἀποκλείουσα τὰ θήλεα, ὅχι ὅμως ὀλοτελῶς, ἀλλὰ μέχρι τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως τῶν ἀρρένων. Νομίζω, εἶπεν, ὅτι εἰς ἡμᾶς συμφέρει νὰ παραδεχθῶμεν κατὰ γράμμα τὸ ἄρθ. 8 τῆς συνθήκης τῶν 1832, καθ' ὃ ἔγεινεν ἡ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ προταθεῖσα τροποποίησις, διότι προσθέτοντες τὴν περὶ προτιμῆσεως τῶν ἀρρένων προσθήκην, κάμνομεν τὴν ἐξαίρεσιν κανόνα γὰρ τὸν κανόνα ἐξαίρεσιν.

Μετὰ τὴν συζήτησιν τούτων ἔγεινεν ὁμοψήφως παραδεκτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ ἄρθρον 36 τροποποιημένον οὕτω·

Ἄρθ. 36.

« Τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα, καὶ τὰ Συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικά, καὶ περιέρχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθείαν γραμμὴν γνησίους, καὶ νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος, κατὰ τὰξιν πρωτοτοκίας. »

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 37 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω « ἐν ἐλλείψει φυσικοῦ καὶ νομίμου ἀπογόνου τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα, καὶ τὰ Συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα περιέρχονται εἰς τὸν ἐπόμενον ἀδελφόν του, καὶ εἰς τοὺς κατ' εὐθείαν γραμμὴν φυσικοὺς καὶ νομίμους ἀπογόνους αὐτοῦ, κατὰ τὰξιν πρωτοτοκίας, ἀπὸ ἀρρένος εἰς ἀρρένα,

Ἐν περιπτώσει θανάτου καὶ τούτου ἄνευ φυσικῶν καὶ νομίμων ἀρρένων ἀπογόνων κατ' εὐθείαν γραμμὴν, τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα, καὶ τὰ Συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, περιέρχονται εἰς τὸν ἐπόμενον ἀδελφόν του, καὶ εἰς τοὺς κατ' εὐθείαν γραμμὴν φυσικοὺς, καὶ νομίμους ἀπογόνους αὐτοῦ ἀπὸ ἀρρένος εἰς ἀρρένα, κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας. »

Τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἐπρόσθεσεν ὁ εἰσηγητὴς, κανονίζει τὴν διαδοχὴν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ Ὀθων δὲν ἀποκτήσει ἰδίους αὐτοῦ ἀπογόνους. Τὰ περὶ διαδοχῆς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κανονίζονται ἀπὸ τὸν §. 2 τοῦ 8 ἄρθρου τῆς συνθήκης, καὶ ἐὰν ὀφείλωμεν νὰ διατηρήσωμεν κατὰ γράμμα τὴν συνθήκην, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω, τότε πρέπει καὶ ἐνταῦθα ν' ἀφαιρέσωμεν καὶ ἀπὸ τοὺς δύο παραγράφους τὸ « ἀπὸ ἀρρένος εἰς ἀρρένα. »

Ὁ μετὰ τὸν εἰσηγητὴν λαβὼν τὸν λόγον πληρεξούσιος, εἶπεν, τὸ ζήτημα εἶναι, πῶς πρέπει νὰ κανονίσωμεν τὴν διαδοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, θέλοντες νὰ συγχωνεύσωμεν εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ ἔθνους τὴν Μοναρχίαν, καὶ νὰ καταστήσωμεν αὐτὴν Ἑλληνικήν. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐθνικόν, καὶ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἔχει ἴδιον συμφέρον ἐν αὐτῷ. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς Μοναρχίας ταύτης συνετέλεσαν ἡ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου, αἱ εὐχαὶ τοῦ ἔθνους, καὶ αἱ ἐνεργητικαὶ θελήσεις τῶν ἰσχυρῶν τῆς Εὐρώπης. Περὶ τούτου συνετάχθησαν ἑγγραφα, τὰ ὅποια, ὡς συμφωνοῦντα μὲ τὴν τιμὴν, καὶ τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους μας πρέπει νὰ μὴ προσβάλλωμεν. Εἰς τὰ ἑγγραφα ταῦτα δὲν ἀναφέρονται τὸ « ἀπ' ἀρρένος εἰς ἀρρένα » καὶ διὰ τοῦτο ἐνομίσαμεν καὶ ἡμεῖς κατ' ἀλλήλην νὰ μὴ τὸ θέσωμεν, διὰ νὰ μὴν εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμωμεν ἐξαίρεσιν, ὡς πρὸς τὰ θήλεα, καὶ τότε δὲν φυλάττομεν τὸ γράμμα τῆς συνθήκης. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ εἰσηγητὴς ἐπρότεινε τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ « ἀπ' ἀρρένος εἰς ἀρρένα » ἐκ τοῦ ἄρθρου.

Εἰς τὴν γνώμην ταύτην ἐναντίος ἄλλος πληρεξούσιος, παρετήρησεν, ὅτι ἡ συνθήκη αὕτη ἢ ἀπαγορεύουσα τὴν βασιλείαν εἰς τὰ θήλεα μέχρι τῆς ὀλοτελοῦς ἐλλείψεως τῶν ἀρρένων ἀπογόνων τοῦ Ὀθωνος, ἐτηρήθη εἰς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον κατὰ γράμμα, ὡς πρὸς τὸν Ὀθωνα· εἰς δὲ τὸ παρὸν 37 ἄρθρον, ὅπου πρόκειται περὶ τῆς διαδοχῆς τῶν ἀδελφῶν του, διὰ τί νὰ μὴ προσθέσωμεν καὶ τὸ « ἀπ' ἀρρένος εἰς ἀρρένα », ἐνῶ ἡ συνθήκη τῶν 1833 δὲν ἀπαγορεύει τοῦτο ὡς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Ὀθωνος, συμφωνεῖ δὲ μὲ τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους μας.

Μετὰ τινὰς παρατηρήσεις τῶν εἰσηγητῶν κατὰ τῆς προσθήκης τοῦ « ἀπ' ἀρρένος εἰς ἀρρένα » ὁ προεδρεύων συνήθως Ἀντιπρόεδρος

παρεχώρησε τὴν θέσιν του εἰς τὸν ἀμέσως ἐπόμενον, καὶ λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος δὲν εἶναι ἀναγκαία, εἶπεν, ἡ προσθήκη τοῦ «ἐπ' ἄρρενος εἰς ἄρρενα» καὶ μὴ τιθεμένου ἐννοεῖται πληρέστατα. Ἡ μεταξὺ τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων, καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας, ὡς κηδεμόνος τοῦ Ὁθωνος συνθήκη τῶν 1832, διὰ τῆς ὁποίας ἀνεγνωρίσθη ἡ Ἑλληνικὴ ἀνεξαρτησία, καὶ ἀνηγορεύθη ὁ Ὁθων Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, περιέχει τὸ ἄρθρον 8, τὸ ὁποῖον κανονίζει τὴν διαδοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου. Τοὺς περὶ διαδοχῆς ὅρους τῆς συνθήκης ταύτης πρέπει νὰ φυλλάζωμεν, καθόσον μάλιστα πληρέστατα συμβιβάζονται μὲ τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους· διότι ἄλλως προσβάλλομεν καὶ τὴν ὑπαρξίν μας, ὡς Κράτους ἀνεξαρτήτου. Ἡ συνθήκη αὕτη εἶναι βεβαίως ὑποχρεωτικὴ. Ἐντούτοις ἑνδεκα μῆνας μετ' αὐτὴν, ἐνῷ ὁ Βασιλεὺς Ὁθων εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ δὲ Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας εἶχεν ὑπογράψει τὴν συνθήκην αὐτὴν, διὰ τοῦ δεκάτου ἄρθρου τῆς αὐτῆς συνθήκης, τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, ὡς ἀνηλίκου, ἐναπετίθεντο εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, ἔγεινε πράξις ἐξηγηματικὴ τοῦ 8 ἄρθρου τῆς συνθήκης τῶν 1832 μεταξὺ τῶν τριῶν Δυνάμεων, καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας. Ἡ πράξις αὕτη, ἐξηγοῦσα τὸ ἄρθρον 8 τῆς συνθήκης τῶν 1832 προσθέτει καὶ τοι περισσότερον, δηλαδὴ ἐξαιρεῖ τὰ θήλεα μέχρι τῆς ἐξαφανίσεως καὶ μὴ ὑπάρξεως τῶν ἀρρένων. Ἡ πράξις αὕτη εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ἡμᾶς, ἢ ὅχι; εἶναι νομικὴ ἀρχή, ὅτι ὁ συντάττων τὸν Νόμον ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ νὰ τὸν ἐρμηνεύῃ· ὅθεν οἱ συντάξαντες τὴν συνθήκην ἠδύναντο καὶ νὰ τὴν ἐρμηνεύσουν. Ἡ ἐρμηνία ἐντούτοις ἔγεινε χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ οὐδεμίᾳ ἀμφισβήτησις, καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, μάλιστα δὲ ἐπροστέθη εἰς τὴν ἐξηγηματικὴν πράξιν καὶ τὸ περισσότερον· αὕτη ἔγεινε μεταξὺ τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας, ὅστις εἶχεν ὑπογράψει τὴν συνθήκην τῶν 1832, δι' ἧς τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τοῦ Βασιλέως, μέχρι τῆς ἐνηλικιότητός του ἐνηργοῦντο ἀπὸ τὴν Ἀντιβασιλείαν. Ἡ πράξις ἐκείνη λοιπὸν δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ, ἀλλὰ καὶ ἂν τις ἀμφισβήτησῃ τοῦτο, ὅλοι εἴμεθα σύμφωνοι, ὅτι ἡ βασιλόπαις τοῦ Ὁθωνος Βασιλεύει ἐν ἐλλείψει ἀρρένων. Εἰς τοῦτο ἄλλοι πιθανὸν ν' ἀντιτείνωσι καὶ ν' ἀμφισβητήσουν τὴν διαδοχὴν· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει θέλει λυθεῖ ἡ ἀμφισβήτησις μὲ διαπραγματεύσιν. Διὰ νὰ διευκολύνωμεν δὲ τὴν διαπραγματεύσιν ταύτην περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς τὸν Βασιλέα, πρέπει ἐντὸς τοῦ Συντάγματος νὰ σιωπήσωμεν ὀλοτελῶς τὴν συνθήκην τὴν ἐξηγηματικὴν, καὶ νὰ δεῖξωμεν, ὅτι δὲν τὴν γνωρίζωμεν χωρὶς

ποσῶς καὶ εὐγώμεν ἀπὸ τὸ γράμμα τῆς συνθήκης τῶν 32. Προτείνω λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὸ ἄρθρον 37, ὅπως ἐπαραδέχθημεν καὶ τὸ 36, ἀφαιροῦντες τὸ « ἀπ' ἁρρένος εἰς ἁρρένα », τὸ ὁποῖον δὲν περιέχει τὸ ἄρθρον 8 τῆς συνθήκης τῶν 1832.

Ἐρωτηθεῖσα ἡ Συνέλευσις, παρεδέχθη ὁμοφώνως τὸ ἄρθρον 37 τοῦ σχεδίου, τροποποιημένον οὕτω·

Ἄρθρ. 37.

« Ἐν ἐλλείψει γνησίου καὶ νομίμου ἀπογόνου τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα, καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα περιέρχονται εἰς τὸν ἐπόμενον ἀδελφόν του, καὶ εἰς τοὺς κατ' εὐθείαν γραμμὴν γνησίους, καὶ νομίμους ἀπογόνους αὐτοῦ κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας ».

« Ἐν περιπτώσει θανάτου καὶ τούτου, ἄνευ γνησίων, καὶ νομίμων ἁρρένων ἀπογόνων, κατ' εὐθείαν γραμμὴν, τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα περιέρχονται εἰς τὸν ἐπόμενον ἀδελφόν του καὶ εἰς τοὺς κατ' εὐθείαν γραμμὴν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους αὐτοῦ, κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας ».

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἐπόμενον ἄρθρ. 38, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρ. 38.

« Μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁρισμένα, ὁ Βασιλεὺς διορίζει αὐτὸν μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἐπὶ τούτῳ συγκαλουμένων, παρόντων τοῦλάχιστον τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν ἐκάστης, καὶ διὰ τῆς ψήφου τῶν δύο τρίτων τῶν παρόντων μελῶν ».

Ἐγένετο μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἡ παρατήρησις ὑπότινος πληρεξουσίου, νὰ καθιερωθῇ καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 45 γίνεται περὶ ἐκλογῆς Ἀντιβασιλέως, διότι ἐπίσης οὐσιώδεις εἶναι καὶ αἱ δύο περιστάσεις, καὶ ἐπομένως, ὥς ἐκεῖ ἀπαιτεῖται νὰ συνέλθῃ διπλοῦς ἀριθμὸς Βουλευτῶν, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου.

Ἀντιπαρετηρήθη παρ' ἄλλου, ὅτι κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ παρόντος ἁρθρου ὑπάρχουν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ αἱ τρεῖς συνταγματικαὶ ἐξουσίαι, καὶ τὸ ἔθνος ἔχει ὅλην τὴν ἐγγύησιν ὅσῃν ἠθέλησε νὰ ἐγκλείσῃ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος· εἰς τὴν περίπτωσιν ὅμως, τοῦ ἁρθρου 45 ἐλλείπει ἡ μία ἐξουσία, καὶ τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἠθέλησε τὸ ἔθνος ν' ἀναπληρώσῃ διὰ τῆς διπλασιασέως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν, ἐπομένως ἐθεώρησε περιττὸν νὰ τεθῇ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὥς καὶ εἰς τὸ 45.

Ἡ Συνέλευσις ἀποδοκιμάσασα τὴν περὶ τούτου προσθήκην, παρεδέχθη τὸ ἄρθρον, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν τὰ ἐπόμενα ἄρθρα τοῦ σχεδίου 39, 40, 41 καὶ 42 ἔχοντα οὕτως·

Ἄρθρ. 39.

α Πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου ἀπαιτεῖται νὰ πρεσβεύῃ τὴν θρησκείαν τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας.

Ἄρθρ. 40.

α Οὐδέποτε τὰ Στέμματα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βαυαρίας δύνανται νὰ συνενωθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς.

Ἄρθρ. 41.

α Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ Βασιλέως, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται ἄνευ συγκαλέσεως, τὴν δεκάτην τὰ ἑρα-
δύτερον ἡμέραν μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του· ἂν ἡ Βουλὴ ᾗτον ἤδη διαλελυμένη, καὶ συγκεκλημένη διὰ τοῦ περὶ διαλύσεως Διατάγ-
ματος εἰς ἐποχὴν μεταγενεστέραν τῆς δεκάτης ἡμέρας, αὐτὴ τε,
καὶ ἡ Γερουσία ἐπαναλαμβάνουσι τὰ ἔργα των μέχρι τῆς ἐνάρι-
ξεως τῆς νέας βουλευτικῆς Συνόδου.

α Ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ Βασιλέως μέχρι τῆς ὀρκημοσύνης τοῦ διαδόχου, ἢ τοῦ Ἀντιβασιλέως, ἡ συνταγματικὴ ἐξουσία τοῦ Βασιλέως ἐνεργεῖται ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ ὑπὸ εὐθύνην αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 42.

Ὁ Βασιλεὺς καθίσταται ἐνῆλιξ κατὰ τὸ δέκατον ὀγδοὺν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, συμπληρωμένον.

α Πρὶν, ἢ ἀναβῇ τὸν Θρόνον ὀφείλει νὰ ὁμώσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, συνηγμένων εἰς ἓν, τὸν ἐν τῷ 35 ἄρθρῳ διαλαμβανόμενον ἕρκον.

Τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐγένοντο ὁμοψήφως εἰς τὴν Συνέλευσιν παραδεκτά.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἀνάγνωσιν τοῦ ἄρθρ. 43 ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πληρεξούσιος Μεσολογγίου, ὅς τις ἀναπτύσσων τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου 43 καὶ 44 πρὸ ἡμερῶν δοθεῖσαν τροπολο-
λίαν του, εἶπεν, ἐκτὸς μικρῶν διαφορῶν, ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἄρθρων τούτων, μίαν μόνην προσθήκην κυρίως προτείνει, δηλαδὴ ἐν ἀποβιώσει τοῦ Βασιλέως ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἐπιτροπεύουσα τὸν ἀνήλικον υἱὸν τῆς, καὶ μένουσα εἰς τὴν χηρείαν τῆς, νὰ ᾔναι αὐτοδικαίως Ἀντιβασίλισσα, μέχρις οὗ ἐνηλικιωθῇ ὁ Βασιλόπαις. Πᾶς τις γνωρίζει, ὅτι εἶναι μέγα δυστύχημα ἡ ἀνηλικιότης τῶν Βασιλέων εἰς τὰ ἔθνη, καὶ πολὺ περισσότερον ὡς πρὸς τὰ ἀρτι-
σύστατα ἔθνη, ὅποιον εἶναι καὶ τὸ Ἑλληνικόν, διὰ τὰ δεινὰ καὶ ἐπακόλουθα τῶν Ἀντιβασιλειῶν· ἡ ἐκλογὴ μάλιστα Ἀντιβασιλέως δύναται νὰ φέρῃ σπαραγμούς, καὶ ἐμφυλίους πολέμους, διότι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἐγείρονται ζήλοτυπίαί, καὶ πάθη. Τοῦτο μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία. Ἐν τούτοις ἡ ὑπερτάτη θέσις, τὴν ὑποίαν

ἡ Βασίλισσα κατέχει ἐντὸς τῆς κοινωνίας, εἶναι ἀνωτέρα παντὸς πάθους καὶ ἀντιζηλίας· διὰ τὸ νὰ ἀποφύγωμεν λοιπὸν ταῦτα, καὶ διὰ νὰ μὴ συμβοῦν τὰ ὑλέθρια ἐπακόλουθα τῆς ἐκλογῆς τῆς Ἀντιβασιλείας, προτείνει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ θεωρῇται αὐτοδικαίως Ἀντιβασιλεὺς ἡ Βασίλισσα μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ Βασιλέως. Ἄλλως ἐκτὸς τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν Βασιλέως κινδύνων, ὁ κίνδυνος εἶναι καὶ εἰς τὸ μετέπειτα, διότι ἔχομεν ἐντὸς τῆς κοινωνίας ἀφ' ἑνὸς τὴν μητέρα ἐπίτροπον τοῦ Βασιλέως, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν Ἀντιβασιλέα, ἐνῶ ὅταν ταυτίζεται ἡ ἐπιτροπεία, καὶ Ἀντιβασιλεὺς εἰς ἓν πρόσωπον, τότε τὸ κοινὸν προλαμβάνεται, καὶ ἡ ζηλοτυπία, ὅπου ἡ φύσις δίδει τὴν προτίμησιν, δὲν ἀναφύεται.

Τοῦτο μᾶς ὑπαγορεύουν ὄχι μόνον πολιτικοὶ ἀλλὰ καὶ οἰκονομικοὶ λόγοι, καθότι ἄλλως πρέπει νὰ δίδηται ἄλλη χορήγησις εἰς τὸν Ἀντιβασιλέα, καὶ ἄλλη εἰς τὴν ἐπιτροπεύουσαν μητέρα. Μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν δὲ ταύτην, ἀνέγνω τὴν τροπολογίαν του, τὴν ὁποίαν ἐσυγχώνευσε μὲ τὴν τοῦ πληρεξουσίου Θετταλῶν.

Ἄλλος πληρεξούσιος, παρατηρῶν τὸ δύσκολον, καὶ ἀκανθώδες τοῦ προκειμένου ζητήματος, εἶπε, δύο τρόποι καὶ ἀρχαὶ παρουσιάζονται, δι' ὧν ἐξασφαλίζονται τὰ ἔθνη ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν· 1) ἡ ἀπαξ, καὶ ὠρισμένως λύουν αἱ συνελεύσεις εἰς τὰ συντάγματά των τὸ τοιαύτης φύσεως ζήτημα, ἢ 2) ἀναθέτουν αὐτὸ εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα. Ἡμεῖς σήμερον προτιμῶμεν τὸ πρῶτον, ἥτοι τὸν ἀναλλοίωτον καὶ αἰώνιον τρόπον, καθότι τοιαύτη εἶναι ἡ ἰδέα τῶν πλείστων πληρεξουσίων, νὰ λυθῇ ἐνταῦθα τὸ ζήτημα, καὶ νὰ μὴν ἀφεθῇ εἰς τὰς μελλούσας περιπετείας.

Προκειμένης δ' ἐνταῦθα τῆς λύσεως, ἡ πρέπει ν' ἀποκλείσωμεν ῥητῶς τὰς Βασιλίσσας, ἢ νὰ κηρύξωμεν αὐτὰς αὐτοδικαίως Ἀντιβασιλίσσας. Προτιμότερον εἶναι τὸ δεύτερον, καθότι δὲν εἰμποροῦμεν ν' ἀφήσωμεν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς Ἀντιβασιλέως εἰς τὰς Βουλὰς, διότι θέλομεν τοιοῦτοτρόπως ἐνσπείρει σπέρματα διχονοίας εἰς τὸ ἀναμεταξύ μας, ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν ἐξίσωσεν ὅλους τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὲν ἀφῆκεν ὑπεροχὰς, καὶ εἶναι δύσκολον νὰ εὑρεθῇ ἐντὸς τοῦ ἔθνους Ἀντιβασιλεὺς. Ἀλλὰ πάλιν, ἐξετάζων τὸ πρόσωπον τῆς Ἀντιβασιλείας ὑπὸ τὴν θρησκευτικὴν ἐποψιν, παρατηρεῖ, ὅτι καὶ αὕτη, ὡς ὁ διάδοχος (ἐξαιρουμένων τῶν παρόντων βασιλικῶν προσώπων), πρέπει νὰ πρεσβεύῃ τὴν ἀνατολικὴν θρησκείαν, καθότι δύναται νὰ μείνῃ εἰς τὸν Θρόνον αὕτη καὶ 18 ἔτη, ἥτοι μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ Βασιλέως.

Ἀντιπαρατηρήθη ὑπὸ τινος, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εἶναι μόνον θρησκευτικόν, ἀλλὰ καὶ πολιτικόν. Ἐδέχθημεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ διάδοχος πρέπει γὰρ πρεσβεύῃ τὴν ἀνατολικὴν θρησκείαν,

ὄχι δὲ καὶ ἡ Βασίλισσα, διότι ἄλλως θέλομεν περιορίσει τὸν Βασιλέα, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ συζευχθῇ, εἰμὴ μόνον μὲ τὰ πρόσωπα Βασιλικῆς οἰκογενείας μιᾶς μόνον ἐπικρατείας. Εἰς τὸ Σύνταγμα ἐθέσαμεν, ὁ διάδοχος νὰ πρεσβεύῃ τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν, διότι ὑπάρχουν ἰσχυροὶ λόγοι· ἡ δὲ αὐτοκράτορος τοῦ δόγματος δὲν εἶναι κανὼν, ἀλλ' ἐξαίρεσις. Δὲν εἶναι ὅμως καὶ οὕτω ὡς πρὸς τὴν Βασίλισσαν, καθότι τὸ συμφέρον αὐτῆς ταυτίζεται μὲ αὐτὸ τὸ τοῦ υἱοῦ της, καὶ ἂν ᾔδει ἄλλης θρησκείας δὲν θέλει ἀντιπράξει εἰς τὸ συμφέρον τοῦ υἱοῦ της, ὅστις ἐξαιτίας θέλει εἶναι τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος.

Ὡς πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν τροπολογίαν εἰς τὸ προκείμενον ἄρθρον, παρατηρεῖ, ὅτι εἶναι κακῶς συντεταγμένη, ἀρχίζουσα ἀπὸ ἐξαίρεσιν, λήγει πάλιν εἰς ἐξαίρεσιν, ἐκτὸς τούτου προτείνει νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ « ὕψανός μητρός. »

Ὁ προλαλήσας, εἶπεν, ἐξήγησε δύο συστήματα περὶ Ἀντιβασιλείας, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον εἶναι ἀσφαλέστερον, καὶ προλαμβάνει τὰς ἀντιποιήσεις τῆς Ἀντιβασιλείας· διὰ νὰ κατασταθῇ δὲ τὸ σύστημα τοῦτο πλήρες, μάλιστα ἐν ἐλλείψει γυναικὸς τοῦ ἀποδιδόντος Βασιλέως, προτείνω νὰ κηρύξωμεν αὐτοδικαίως Ἀντιβασιλέα τὸν ἐγγύτερον συγγενῇ τοῦ Βασιλέως, προτιμωμένης τῆς Βασιλίσσης, διὰ τὴν οὐδεὶς δύναται νὰ ἔχῃ ἀγάπην, καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἀνέλικος, ὅσον ὁ πλησιέστερος συγγενὴς του, ὅστις εἶναι καὶ ὁ ἐπίδοξος διάδοχος τοῦ θρόνου. Πολλάκις τὰ αἰσθηματα τῆς ἀγάπης ὑπαγορεύονται καὶ ἀπὸ ἴδια συμφέροντα. Δὲν πρόκειται δὲ ἐνταῦθα περὶ ἐπιτρόπου, ἀλλὰ περὶ Ἀντιβασιλέως, καὶ ὑπάρχει μεταξὺ των διαφορὰ, διότι ὁ μὲν ἐπίτροπος ὑπερασπίζεται τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ατόμου, ὁ δὲ Ἀντιβασιλεὺς ἐνεργεῖ τὰ κυριαρχικά του δικαιώματα.

Ἐπρότεινε πρὸς τούτοις νὰ ὁρισθῇ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, καὶ ἡ ἡλικία τοῦ Ἀντιβασιλέως μέχρι τῶν 25 ἐ-ῶν.

Ἄλλος παρετήρησεν, ὅτι, ἀφοῦ τις τῶν προλαλησάντων ἔκαμεν ἐξαίρεσιν, ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς παρούσης Βασιλίσσης, ὅπερ ἀποδέχεται, δὲν μένει ἄλλο, εἰμὴ νὰ ὑπερασπισθῇ τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας εἶχεν ὑπ' ὄψιν της ἡ ἐπιτροπὴ, συντάξασα τὸ προκείμενον ἄρθρον, καὶ φρονεῖ, ὡς καὶ πολλοὶ προλαλήσαντες, ὅτι ὁ Ἀντιβασιλεὺς πρέπει νὰ ᾔδει τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, ἐκτὸς τῆς παρούσης Βασιλίσσης, διότι ἡ Ἀντιβασιλεία δύναται νὰ διαρκέσῃ καὶ δεκαοκτὼ ἔτη.

Παραδεχθέντες παμψηφεί, ὅτι οἱ Βασιλεῖς πρέπει νὰ ᾔδει τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, θέλομεν φανῇ ἀσυνεπείς, ἐὰν δὲν ἀπαιτή-

σωμεν τὴν αὐτὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἀντιβασιλείας· εἶναι δυστύχημα, ἐὰν ἡ Βασίλισσα τύχῃ νὰ μὴν ᾖναι ὀρθόδοξος. ἀλλ' ἡμεῖς χρεωστούμεν νὰ υπερασπισθῶμεν τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους.

Περαινῶν τὸν λόγον, ἀνέγνω τὴν ἐξ ἡς ὑποτροπολογίαν ἐπὶ τῆς τοῦ πληρεξουσίου Μεσολογγίου καὶ τῆς τοῦ τῶν Θετταλῶν, ἔχουσιν οὕτω:

« Ἐὰν ἀποβιώσαντος τοῦ Βασιλέως ὁ διάδοχος αὐτοῦ ᾖναι ἀνήλιξ, ἡ μήτηρ αὐτοῦ καλεῖται αὐτοδικαίως εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν τοῦ Κράτους, ἐὰν πρεσβεύῃ τὸ Ἀνατολικὸν δόγμα. Ἐὰν ὁ ἀνήλιξ βασιλόπαις ᾖναι ὀρφανὸς μητρὸς, ἢ ἔχῃ μητέρα, μὴ πρεσβεύουσαν τὸ Ἀνατολικὸν δόγμα, ἡ Ἀντιβασιλεία δίδεται εἰς ἓν μόνον πρόσωπον. Ὁ Ἀντιβασιλεὺς πρέπει νὰ ᾖναι πολίτης Ἑλλήν, τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, ἡλικίας τοῦλάχιστον τριάκοντα ἐτῶν. »

Ἄλλος μετὰ τοῦτον ἐπρόσθεσεν, ὅτι εἰς τὰς κοινωνίας τὰ μέσα τῆς ἐνότητος καὶ δεσμοῦ εἶναι ἡ θρησκεία, ἡ γλῶσσα, καὶ τὰ ἔθνη. πολὺ δὲ περισσύτερον τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὑποῖον ἀπὸ τοιαύτας ἀρχὰς κοινούμενον εὐχίθῃ νὰ ἔδῃ τὴν Βασιλικὴν οἰκογένειαν, πρεσβεύουσαν τὸ Ἀνατολικὸν δόγμα, καθότι τοῦτο συντείνει εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔθνους. Ἀνωτέρω ἐξητήσαμεν ὁ διάδοχος καὶ τὰ τέκνα του νὰ ᾖναι τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, ἤδη πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐπίσης καὶ ἡ Βασίλισσα, καὶ ἅπαντα ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια νὰ ᾖναι τοῦ αὐτοῦ θρησκευματος, διότι τὰ τέκνα αὐτῆς πρέπει νὰ ἐκτρέφονται ἐν τῇ Χριστιανικῇ Βασιλείᾳ, ἐπειδὴ τὰ ἔθνη, καὶ ἡ θρησκεία συλλαμβάνονται εἰς τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν. Τοῦτο δὲ νὰ καθιερώσωμεν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος διὰ ῥήτου ἄρθρου, προτιθεμένου μετὰ τὸ ἄρθρον 39.

Τὴν πρότασιν τοῦ πληρεξουσίου Γαστούνης δέχεται, ἐννοεῖ ὅμως, ὅτι ἡ Βασίλισσα νὰ ᾖναι, πρὶν συζευχθῇ, τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, καὶ ὅχι ἅμα πρόκειται ν' ἀντιβασιλεύσῃ, καθότι δύναται νὰ πρεσβεύσῃ τὴν θρησκείαν μας ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἐνεκα συμφέροντος.

Ἄλλος σύμφωνος μὲ τὸν προαγορεύσαντα προσέθηκεν, ὅτι τὸ « ὀρφανὸς μητρὸς » εἶναι περιττὸν, ἀλλὰ τεῦτο δὲν ἔχεται ἀληθείας, διότι τότε δὲν καθιερούμεν τὸ αὐτοδικαίως, ἐπομένως εἰς τὸν 43 ἀριθ. πρέπει νὰ τεθῇ τὸ ὅτι, τότε μόνον ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται, ὅταν ᾖναι ὀρφανὸς, δὲν δέχεται

τὴν πρότασιν, ὥστε τὸ Ἑλληνικὸν στέμμα νὰ μεταβαίῃ εἰς τοὺς ἐγγυτέρους συγγενεῖς τοῦ ἀποβιώσαντος Βασιλέως ἐν ἐλ-
λείψει τῆς γυναικὸς του, εἰ μὴ μενούσης αὐτῆς εἰς τὴν χρεῖαν τῆς.

Ἄλλος πληρεξούσιος; ἀντικρούων τοὺς προαγορεύσαντας, ἀντιπαρετήρησεν, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι σοβαρὸν, καὶ ἀπαιτεῖ ἐμβριθῆ σκέψιν, ἐπειδὴ συνδέεται τὰ μέγιστα μετὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος.

Παρ' ὀλίγον ἡ Συνέλευσις κινουμένη ἀπὸ δίκαιον αἶσθημα ν' ἀποφασίσῃ αὐτὸ εἰλικρινῶς μὲν, ἀλλ' ὅχι κατ' ἐπίγνωσιν, ἀλλὰ μὴ νομίζετε, ὅτι πρόκειται ν' ἀποφασίσῃτε ἀντικείμενον ἀδιάφορον εἰς τὸ ἔθνος.

Ἐκ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἄρθρου, ὡς τὸ ἐπρότεινάν τινες τροπολογημένον, πρόκειται νὰ ἀποκτήσωμεν ἐχθρὸν ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, νὰ καταστρέψωμεν τὸ μέλλον τοῦ τόπου μας, καὶ θέσωμεν εἰς κίνδυνον τὸ παρὸν. Δὲν πρέπει νὰ κινηθῶμεν ἀπὸ θερησκευτικὸν ζῆλον, καὶ νὰ δεχθῶμεν τὸ ἄρθρον τοῦτο, διότι τὸ ζήτημα εἶναι πολιτικόν. Τίς ἡ χρεῖα νὰ εἰπώμεν ἐν ταῦτα περὶ τοῦ θερησκεύματος τῆς Βασιλίσσης, ἀφοῦ ἀνωτέρω καθιερώσαμεν τὴν τοῦ διαδόχου θερησκείαν; Διὰ τοιούτου μέτρου θέλομεν ἐπιβεβαιώσῃ ὑποψίας καὶ θὰ δείξωμεν, ὅτι διακόπτομεν ὅλας τὰς σχέσεις μας μεθ' ὅλων τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ κόσμου, περιορίζοντες αὐτὰς εἰς μίαν μόνην ἐπικράτειαν. Περσίνων δὲ τὸν λόγον του, ἐπιφυλάχθη νὰ ἀναλάβῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε τὴν συνεδρίαν διαλελυμένην περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ.

Ο ἐκπληρῶν χρεῖα Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΔΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δρ. Ν. Δρόσου.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοξός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΓ'.

Τῆς 29 Ἰανουαρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἐνάτην τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς, τοῦ χιλιοστοῦ ἑκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους ἡμέραν

σάββατον, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ. ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου· εὑρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων εἴκοσι καὶ ἀπόντων εἴκοσι καὶ ἐνός, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελούσης συνεδριάσεως, τὰ ὁποῖα γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συν.λευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ προέδρου, τῶν ἀντιπροέδρων, καὶ τῶν Γραμματέων.

Ὁ Πρόεδρος ἀνέγγειλε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολουθήσις τῆς συζητήσεως τῶν περὶ Ἀντιβασιλείας ἀρθρῶν 43, καὶ 44 τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἀκολουθῶν ἀρθρῶν. Εἰς τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίαν, εἶπε, διάφοροι συζητήσεις ἔλαβον χώραν ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ Ἀντιβασιλείας, καὶ τινες τροπολογίαι ἐδόθησαν ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν 43 καὶ 44 εἰς τὴν Προεδρίαν· οἱ παρουσιάσαντες τὰς τροπολογίας ταύτας καὶ οἱ χθες ἀγορεύσαντες ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, συνεννοηθέντες σήμερον, ἐσυγχώνευσαν αὐτὰς εἰς τὴν ἐξῆς τροπολογίαν.

α Ἐάν, ἀποθιώσαντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος αὐτοῦ ᾖ ἡνικα ἀνῆλιξ, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται ὁμοῦ διὰ νὰ ἐκλέξωσιν ἐπίτροπον· ἐπίτροπος δὲ τότε μόνον ἐκλέγεται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος ἐκ διαθήκης τοῦ ἀποθιώσαντος Βασιλέως, ἢ ὅταν ὁ ἀνῆλιξ διάδοχος δὲν ἔχῃ μητέρα μένουσαν εἰς τὴν χηρείαν τῆς, ἣτις καλεῖται τότε εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ τέκνου αὐτοδικαίως v.

α Ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀνῆλικος Βασιλέως, εἴτε διορισθῇ διὰ διαθήκης, εἴτε ἐκλεγθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ πολίτης Ἑλλήν τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος v.

α Ἰδιαιτέρος νόμος θελεὶ κανονίσει τὰ περὶ Ἀντιβασιλείας v.

Ἡ τροποποίησις αὕτη προτίθεται σήμερον εἰς τὴν συζήτησιν τῆς Συνελεύσεως· διὰ τοῦ τελευταίου αὐτῆς παραγράφου συμβιβάζονται, καὶ παύουν ὅλαι αἱ χθεςιναὶ συζητήσεις, ἀναπιθεμένου τοῦ περὶ Ἀντιβασιλείας ζητήματος εἰς τὰς Βουλὰς, αἵτινες, ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ καιροὺς διαφόρους περιστάσεις, θέλουν ἐπιφέρει ἀναλόγως αὐτῶν τὴν λύσιν. Ἐπειδὴ ὁμως χθες ἐγένεεν λόγος εἰς τὴν Συνέλευσιν περὶ τῆς νῦν Βασιλίσσης Ἀμαλίας, καὶ ὅλοι ἐσυμφώνησαν νὰ ἐξαιρεθῇ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἀπὸ τὰς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατάξεις, ἐδόθη σήμερον συγχρόνως καὶ τὸ ἐξῆς σχέδιον ψηφίσματος.

• Η ΤΗΣ Γ. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ.

ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρ. 43 τοῦ Συντάγματος, ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ Ἀντιβασιλείας,

Ψηφίζει·

Ἡ Βασίλισσα Ἀμαλία, μένουσα εἰς τὴν χηρείαν τῆς, καλεῖται κυτοδικαίως εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, ἐν περιπτώσει ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου τοῦ Θρόνου ».

Ἀναγνωσθείσης τῆς ἀνωτέρω τροπολογίας, καὶ τοῦ ψηφίσματος, ἡ Συνέλευσις παρεῖχθη αὐτὰ παμψηφεί, πλὴν τοῦ πληρεξουσίου Πόρου Κ. Κωνσταντίνου Δουζίνα, μὴ συμφωνοῦντος εἰς τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ζήτημα, καὶ αἰτησαμένου, ἵνα σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι εἶναι ἀσύμφωνος.

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 45 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτως· «ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, εἰς ἓν συνερχόμεναι, ἐκλέγουσι προσωρινῶς Ἀντιβασιλέα. Ἐντὺς δὲ δύο μηνῶν, τὸ ἑραδύτερον, ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν ποιτῶν ἰσάριθμοι τῶν Βουλευτῶν ἀντιπρόσωποι οἵτινες, εἰς ἓν μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας συνερχόμενοι ἐκλέγουσι τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου».

Ἀναπτύσσων δ' αὐτὸ ὁ εἰσηγητὴς, εἶπεν, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει τὴν χηρείαν τοῦ Θρόνου, τὴν ἐκλογὴν Ἀντιβασιλέως, καὶ τὴν τοῦ Βασιλέως, μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου. Ἡ περίστασις αὕτη εἶναι σοβαροτάτη καὶ ἐπικίνδυνος εἰς τὰ ἔθνη, διότι ἐκλείπει ὀλοτελῶς μὲ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ προσώπου, τὸ ὅποιον συγκεντρώνει εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν, ἡ μὲν τῶν τριῶν Νομοθετικῶν δυνάμεων διὰ τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως, νὰ συνέρχεται διπλοῦς ἀριθμὸς ἀντιπροσώπων.

Μετὰ τὸν εἰσηγητὴν ἐγένετο πρότασις ὑπὸ τινος πληρεξουσίου, ὅτι ἐπειδὴ ἡ περὶ Ἀντιβασιλέως περίπτωσις, τὴν ὁποίαν προβλέπει τὸ ἄρθρον ἕνεκα χηρείας τοῦ Θρόνου, εἶναι ἐξαιρετικὴ καὶ πολὺ σπουδαιότερ. τῆς ἐκλογῆς Ἀντιβασιλέως, ἕνεκα ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, θεωρεῖ ἀναγκαῖον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ προσδιορίσῃ ἡ Συνέλευσις ἐντὸς τοῦ Συντάγματος τὰ προσόντα τοῦ Ἀντιβασιλέως, προσθέτουσα εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅτι ὁ Ἀντιβασιλεὺς πρέπει νὰ ᾖ πολίτης Ἕλλην τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης παρατήρησαν ὁ εἰσηγητής, καὶ ἄλλοι πληρεξούσιοι, ὅτι κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τὰ περὶ Ἀντιβασιλείας ἐν γένει θέλει κανονίσει ἰδιαίτερος Νόμος· ὁ Νόμος οὗτος περιλαμβάνων ὅλας τὰς περὶ Ἀντιβασιλείας περιπτώσεις, θέλει βεβαίως συμπεριλάβει καὶ ὀρίσει ἐν γένει τὰ προσόντα τοῦ Ἀντιβασιλέως, καὶ ἰδίως ἐν τῇ περιπτώσει τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου. Κατὰ τὴν περίπτωσιν μάλιστα ταύτην ἔχομεν πᾶσαν ἐγγύησιν, καὶ ἀσφάλειαν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ἐκ μέρους τῶν Βουλῶν, διότι, μὴ ὑπάρχοντος Βασιλέως, εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀντιβασιλέως θέλει συντρέξει ὁλοκλήρως μόνῃ ἡ ἐθνικὴ θέλησις, συνεργουμένων εἰς ἓν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἐκ πολιτῶν Ἑλλήνων συγκροτούμενων, καὶ μάλιστα συνεργουμένων διπλασίων Βουλευτῶν. Ἐπομένως, ἐὰν γείνη παραδεκτὴ ἡ προτεινομένη προσθήκη, ἡ Συνέλευσις θέλει φανῇ ἀσυνεπὴς εἰς τὰ προαποφασισθέντα ἐν τῷ ἀνωτέρῳ περὶ Ἀντιβασιλείας ἄρθρῳ. Πρὸς τούτοις ἐκεῖ μὲν παραπέμπουσα τὰ περὶ Ἀντιβασιλείας εἰς ἰδιαίτερον νόμον, εἰς δὲ τὸ παρὸν ἄρθρον καθιερούσα ἐξαίρεσιν, θέλει προδικάσῃ ἀπὸ τοῦδε τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ἐν γένει ζήτημα. Οὐδεμίᾳ διαφορᾷ ὑπάρχει μεταξὺ Ἀντιβασιλείας ἕνεκα ἀντικεινότητος τοῦ διαδόχου, καὶ τῆς ἕνεκα χηρείας τοῦ Θρόνου, μάλιστα δὲ ἡ πρώτη περίστασις εἶναι σπουδαιοτέρα, διότι, κατ' αὐτὴν ἡ διάρκεια τῆς Ἀντιβασιλείας παρατείνεται ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐνῶ κατὰ τὴν δευτέραν εἶναι λίαν μικρὰ καὶ προσωρινή. Ὁ κανὼν πρέπει νὰ ᾖ γενικὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ παραδεχθῇ τὸ ἄρθρον ὅπως εἶναι.

Εἰς ταῦτα ἀντιπαρετήρησε ὁ προτείνων, καὶ ἕτεροι πληρεξούσιοι, ὅτι ἡ περίπτωσις τῆς Ἀντιβασιλείας, ἕνεκα χηρείας τοῦ Θρόνου, εἶναι ἐξαιρετικὴ, καὶ ἀφορᾷ ὀλίγου χρόνου διάστημα· τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν προβλέπει τὸ προκείμενον ἄρθρ. ἐντὸς τοῦ ὁποίου δύναται ἡ Συνέλευσις νὰ θέσῃ ὅρον τινὰ περὶ τῶν προσώπων τοῦ Ἀντιβασιλέως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. Ταῦτα ποσῶς δὲν ἐλάττει, μήτε περιορίζει τὴν νομοθετικὴν πρόνοιαν τοῦ Βουλῶν, διότι τὸ περὶ διαρκοῦς Ἀντιβασιλείας ζήτημα μένει ἄθικτον, καὶ ἀφίνεται εἰς αὐτὰς ἡ λύσις του. Ἡ περίστασις αὕτη τοῦ ἔθνους εἶναι σπουδαία, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐκλεχθῇ Ἀντιβασιλεὺς ἐτεροῦρησκος, καὶ ξένος· διὰ τοῦτο δὲν εἶναι περιττὸν νὰ ὀρισθῶσιν ἐνταῦθα ὡς πρὸς τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν τὰ προσόντα τοῦ Ἀντιβασιλέως. Δὲν πρέπει τὰ πάντα ν' ἀνατίθενται εἰς τὰς Βουλὰς. Τοῦτο ἀπαιτεῖ μάλιστα, ἐπρόσθετον εἰς, τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους μας, τὸ ὅποιον

ἔχει ἰδιαζούσας περιστάσεις, κείμενον μεταξύ ἀνατολῆς καὶ δύσεως, ὃν δὲ μᾶλλον ἀνατολικόν, ἢ δυτικόν. Ὁ ἰδιαιτέρος νόμος, εἶπεν ἄλλος, τὸν ὅποιον ἀνεθέσαμεν εἰς τὰς Βουλὰς, δύναται νὰ ᾖ γενικὸς καὶ εἰδικὸς κατὰ τὰ ὑπάρχοντα ἐν τῇ Εὐρώπῃ δύο συστήματα περὶ Ἀντιβασιλείας, τὰ ὅποια χθὲς ἀνέπτυξαν ἂ. Τὸ γενικόν, καθ' ὃ κανονίζεται ἅπαξ διὰ παντός τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας, καὶ καλοῦνται αὐτοδικαίως ὠρισμένα πρόσωπα εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν. Τοιοῦτον νόμον παρεδέχθησαν πέρυσι εἰς Γαλλίαν, καθ' ὃν ἡ Ἀντιβασιλεία ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τὸν πλησιέστερον τοῦ ἀνῆλικος Βασιλέως συγγενῇ. β'. Τὸ εἰδικόν σύστημα, καθ' ὃ αἱ Βουλαιὶ κατὰ τὰς περιστάσεις, εἴτε διὰ χρείαν τοῦ Θρόνου, εἴτε δι' ἀνῆλικιότητα τοῦ διαδόχου διορίζουν τὸν Ἀντιβασιλέα· ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι πιθανὸν αἱ Βουλαι, ὅπου παρεπέμπεται ὁ ἰδιαιτέρος περὶ Ἀντιβασιλείας νόμος, νὰ παραδεχθῶσι τὸ δεύτερον ἐκ τῶν δύο συστημάτων, καὶ νὰ μὴ προῖδωσι τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν τῆς χρείας, θεωρεῖ, εἶπεν, ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ εἰς τὰ προκείμενα ἀρθρ. 45, εἰς τὸ ὅποιον γίνεται λόγος, περὶ τῆς εἰδικῆς ταύτης περιπτώσεως, ὅτι ὁ Ἀντιβασιλεὺς πρέπει νὰ ᾖ πολίτης Ἑλλήν, τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν εἰς τῶν προαγορευσάντων, παρετήρησεν, ὅτι χθὲς συνεζήτηθη τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ἐν γένει ζήτημα, καὶ σήμερον ἀπεφασίσθη νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὰς Βουλὰς· ἤδη δὲ ἀνατρέχομεν πάλιν εἰς τὰ ἀποφασισθέντα, φερόμενοι ὑπὸ δυσπιστίας πρὸς τὰς Βουλὰς, τὴν ὁποίαν δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν, διότι ἐξ ἡμῶν αὐτῶν θέλουν σύγκεισθαι καὶ αὐταί· ὁ αὐτὸς λόγος, ὅστις ἐπεισεν ἡμᾶς πρὸ ὀλίγου νὰ ἀναθέσωμεν εἰς τὴν νομοθετικὴν πρόνοιαν τῶν Βουλῶν τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ζήτημα, ἐν περιπτώσει ἀνῆλικιότητος τοῦ διαδόχου, ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς χρείας τοῦ Θρόνου, καὶ κατὰ μείζονα μάλιστα λόγον, καθ' ὅσον ἐκεῖ ἐπρόκειτο περὶ πολὺ μείζονος διαρκείας.

Συγχέομεν τὸν Βασιλέα μὲ ἓνα ἀνώτερον ὑπάλληλον, πρῶτον ὑπουργόν, τὸν Ἀντιβασιλέα, ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει διάδοχος, ἢ ὅταν οὗτος ᾖ ἀνῆλιξ, εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή. Οὕτω διὰ τῆς προκειμένης συζητήσεως ἐπαναφέρομεν τὴν χθεσινὰν καὶ πίπτομεν ἕνεκα τούτου εἰς ἀντίφασιν. Σήμερον διὰ τοῦ ψηφίσματος καθιερώσαμεν σωτήριον ἀρχὴν, καθ' ἣν ἡ νῦν Βασίλισσα Ἀντιβασιλεῦσι αὐτοδικαίως ἐν περιπτώσει ἀνῆλικιότητος τοῦ διαδόχου, εἴτε τοῦ ὄθωγος, εἴτε τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Διατεῖ νὰ δεσμεύσωμεν τὰς Βουλὰς καὶ γὰρ ἐμποδίσωμεν αὐτὰς νὰ κάμωσι τὴν αὐτὴν ἐξαίρεσιν ὑπὲρ ἄλλης τινὸς Βασιλίσσης, ὅταν

αἱ αὐταὶ περιστάσεις ὑπαγορεύουσι τοῦτο, καὶ ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου;

Τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἀντικρούων, ἄλλος τῶν πληρεξουσίων εἶπεν, ὅτι ὅσα ἔθνη δὲν ἄφησαν ἐκκρεμῇ τοιαῦτα ζητήματα ἐκέρδησαν. Τὸν σκοπὸν τοῦ ψιφίσματος ἐξήγησεν ὁ προαγορεύσας, ἡ δ' ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσα περίπτωσις καθιερώθη μόνον ὑπὲρ τῆς νῦν Βασιλίσσης. Ἡ περίπτωσις ὅμως τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου εἶναι ἄλλη, καὶ δι' οὗ φέρει πλὴν τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, διότι ὑπάρχοντος διαδόχου, ἔχει μέγιστον συμφέρον ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ συμφέρον τοῦτο ἐκλείπει ἐπὶ τῆς περιπτώσεως τῆς χηρεύσεως τοῦ Θρόνου· διὰ τοῦτο φρονεῖ, εἶπεν, ὅτι τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν πρέπει νὰ προβλέψῃ ἡ Συνέλευσις, καὶ νὰ θέσῃ εἰς τὸ Σύνταγμα, ὅτι ἐν περιπτώσει χηρεύσεως τοῦ Θρόνου, ἡ Ἀντιβασιλεία δίδεται εἰς πολίτην Ἕλληνα, τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος.

Μετὰ ταῦτα ἐπρόσθεσεν ἄλλος πληρεξούσιος, ὅτι τὸ σημερινὸν ζήτημα ἀφορᾷ τὸ μέλλον, διότι ὡς πρὸς τὸ παρὸν ἡ ἐγγύησις ἐκπηγάζει ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης, καὶ αἱ σημεριναὶ περιστάσεις δὲν πρέπει νὰ ἐπιρρέασουν ποσῶς τὴν λύσιν του, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ, ὅπως τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους ὑπαγορεύουν. Ἡ ταυτότης τῆς θρησκείας τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν λαῶν εἶναι ἰσχυρὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος, καὶ εἶναι ὠφέλιμον νὰ ἐξετάσῃ τις τὰ ἐπισυμβάντα δυστυχήματα εἰς ἔθνη, κυβερνώμενα ὑπὸ ἐτεροδοξῶν· διὰ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ζητήσωμεν τὰ μέσα, δι' ὧν νὰ τεθῶμεν εἰς ἄρμονίαν περὶ τῶν θρησκευτικῶν τούτων ζητημάτων· πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς παραδόσεις τῶν προπατόρων μας, ν' ἀνακαλέσωμεν τὴν εἰκόνα τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ τὴν μεγάλην ἰδέαν, ἥτις ἐγέννησε τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, καὶ τὴν ἐθνικὴν παλληγγενεσίαν. Συμπεραίνων δι' τὸν λόγον τοῦ εἶπεν, ὅτι ὅπως αὐαὶ αἱ σὺνδραμὶ καὶ ἡγήθησαν ἐνάγκασαν χθες τὴν Συνέλευσιν νὰ παραδεχθῇ, ὅτι πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου πρέπει νὰ ᾔναι τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, οὕτω καὶ σήμερον νὰ φανῇ συνεπῆς, καὶ νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ὁ Ἀντιβασιλεὺς, ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ θρόνου, πρέπει νὰ ᾔναι πολίτης Ἕλληνα τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος.

Ἄλλος δὲ πάλιν ἐπρόσθεσεν, ὅτι πολλάκις ὑπὸ πολλῶν ἐλέγχθη, ὅτι προδικάζομεν τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ζήτημα. ἂν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐν περιπτώσει τῆς χηρεύσεως τοῦ Θρόνου, ὁ Ἀντιβασιλεὺς πρέπει νὰ ᾔναι πολίτης Ἕλληνα, καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος· ἀλλὰ τί βλάπτει τοῦτο; μάλιστα αὐτὸ τοῦτο πρέπει νὰ

πράξωμεν, νὰ προδικάσωμεν αὐτό, ὥστε νὰ εἴμαθα συνεπεῖς τῇ περὶ διαδόχου ἀποφάσει.

Πολλοὶ ἀντιπαρετήρησαν, ὅτι τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ἐν περιπτώσει ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, ζήτημα ἀπεφασίσθη πρὸ ὀλίγου δι' ἰσχυροῦς λόγους, καὶ ἡ Συνέλευσις, δὲν δύναται πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτό. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν τῆς χρεύσεως τοῦ Θρόνου, ἂν καὶ νομίζωσιν, ὅτι καὶ αὕτη πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, δέχονται ὅμως τὴν τῶν ἄλλων πρότασιν, τοῦτέστιν τὸ νὰ ᾖ ὁ Ἀντιβασιλεὺς πολίτης Ἑλλήν τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, ἀρκεῖ μόνον νὰ τεθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ἡ παραδοχὴ τούτου δὲν παραβιάπτει ποσῶς τὸ ἀνατεθὲν εἰς τὰς Βουλὰς ζήτημα περὶ Ἀντιβασιλείας ἐν τῇ περιπτώσει ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου, οὔτε προδικάζει αὐτό.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὐτῆς, τοῦ νὰ ᾖ ὁ Ἀντιβασιλεὺς πολίτης Ἑλλήν τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, ἐν τῇ περιπτώσει τῆς χρεύσεως τοῦ Θρόνου, δὲν προδικάζει ποσῶς, οὔτε παραβιάπτει τὸ ἀνατεθὲν εἰς τὴν νομοθετικὴν τῶν Βουλῶν πρόνοιαν ζήτημα περὶ τῆς Ἀντιβασιλείας, κατὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ διαδόχου.

Μετὰ ταῦτα ἐρωτηθεῖσα ἡ Συνέλευσις, παρεδέχθη παμψηφεῖ, τροποποιημένον οὕτω τὸ

Ἄρθρ. 45.

α Ἐν περιπτώσει χρείας τοῦ Θρόνου, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, εἰς ἓν συνερχόμεναι, ἐκλέγωσι προσωρινῶς Ἀντιβασιλέα, πολίτην Ἑλλήνα τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος.

Ἐντὸς δὲ δύο μηνῶν τὸ ἑραδύτερον, ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἰσάριθμοι τῶν Βουλευτῶν ἀντιπρόσωποι, οἵτινες εἰς ἓν μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας συνερχόμενοι, ἐκλέγουσι τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειοψηφίας, τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ν.

Μόνος δ' ὁ πληρεξούσιος Κορώνης γνώμης ὦν ἐναντίας, καὶ ἀξιῶν, ὥστε ἡ ἀπόφασις τῆς Συνελεύσεως περὶ Ἀντιβασιλείας, ἐν περιπτώσει χρεύσεως, πρέπει νὰ ἐπιρρέασῃ τὰς περὶ Ἀντιβασιλείας σχέσεις τῶν Βουλῶν, ἠτήσατο νὰ σημειωθῇ ἡ γνώμη του εἰς τὰ πρακτικά. Ἐντεῦθεν παρετηρήθη ὑπὸ τινος τῶν πληρεξουσίων, ὅτι ἐπειδὴ ἐξηλείφθη τὸ 44 ἄρθρον, ἐν ᾧ διελαμβάνετο περὶ τοῦ ὄρκου τοῦ Ἀντιβασιλέως, πρέπει νὰ γίνῃ μνεῖα περὶ τούτου μετὰ τὸ ἄρθρον 45. Ἀντιπαρατηρήθη παρ' ἄλλου, ὅτι τοῦτο εἶναι περιττὸν, διότι κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ ἀντι κείμενον ἀνετέθη εἰς τὰς Βουλὰς, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν δὲν ὑπάρχει Βασιλεὺς, πρὸς ὃν νὰ ὁμώσῃ πίστιν ὁ Ἀντιβασιλεὺς.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τῶν τελευταίων τὴν παρατήρησιν. Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἄρθρον 46 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτως.

Περὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρ. 46.

α Οὐδεὶς δύναται νὰ εἶναι συγχρόνως Βουλευτὴς καὶ Γερουσιαστὴς ν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεί, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον.

Μετὰ τοῦτο ὁ εἰσηγητὴς, ἀναγνοὺς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον τοῦ σχεδίου ἔχον οὕτως.

Ἄρθρ. 47.

Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνέρχονται αὐτοδικαίως, κατ' ἔτος, τὴν 15 Ἰανουαρίου ἐκτὸς ἂν ὁ Βασιλεὺς τὰς συγκαλέσῃ πρότερον, ἢ ἀναβάλλῃ τὴν ἐναρξίν των κατὰ τὰ ἄρθρα 29, καὶ 30 τοῦ παρόντος Συντάγματος· ἡ διάρκεια ἐκάστης συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν δύο μηνῶν ν.

παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ὥρισε ὡς ἡμέραν συναθροίσεως, καὶ ἄνευ προσκλήσεως τὴν 15 Ἰανουαρίου. Αὕτη εἶναι ἡμέρα, καθ' ἣν ἀναγκαίως πρέπει νὰ συνέλθωσι, δύναται ὅμως ὁ Βασιλεὺς νὰ συγκαλέσῃ αὐτὰς καὶ πρότερον, ἂν αἱ περιστάσεις τὸ ἀπαιτῶσιν.

Ἐπροτάθη ὑπὸ τινος πληρεξουσίου νὰ διορισθῇ ἀπὸ τῆς 15 Ἰανουαρίου ἢ τρίτης Σεπτεμβρίου, ὡς ἡμέρα συναθροίσεως τῶν Βουλῶν, ἀλλὰ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἡ πρότασις αὕτη, διότι ὁ Σεπτέμβριος μὴν δὲν ἐθεωρήθη κατάλληλος διὰ τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συγκομιδὴν τῶν προϊόντων, τὴν ὁποίαν ὁ Βουλευτὴς μὲ μεγίστην θυσίαν θέλει παραιτήσῃ.

Τὸ ἄρθρον ἐγένετο παραδεκτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη τὸ ἐπόμενον ἄρθρον τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρ. 48.

α Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνεδριάζουν δημοσίᾳ· δύναται ὅμως νὰ διασκεπτῶνται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἡ μὲν Βουλὴ κατ' αἵτησιν δέκα, ἡ δὲ Γερουσία πέντε ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς· μετὰ ταῦτα ἀποφασίζουσι τὴν πλειονοψηφίαν, ἂν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος συζήτησις πρέπη νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν. ν

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ, ὡς ἔχει.

Ἐντεῦθεν ἀνεγνώσθη τὸ 49 ἔχον οὕτως,

Άρθρ. 49.

«Ούτε ἡ Βουλὴ, οὔτε ἡ Γερουσία δύνανται νὰ συζητήσῃαι, καὶ ἀποφασίσῃαι ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦλάχιστον τοῦ ἡμίσεως πλέον, ἐνὸς τῶν μελῶν αὐτῶν. »

« Ἐν περιπτώσει διχοψηφίας ἡ πρότασις περὶ τῆς ὁ λόγος ἀπορρίπτεται. »

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτου παρετηρήθη ὑπὸ τινος πληρεξουσίου, ὅτι καὶ τοῦτο, καὶ τὸ ἤδη γενόμενον παραδεκτὸν 48 ἄρθρον εἶναι ἀντικείμενον τοῦ κανονισμοῦ τῶν συνεδριάσεων τῶν Βουλῶν, καὶ ὅχι τοῦ Συντάγματος, καὶ πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι τὸν κανονισμόν πρέπει νὰ κάμνῃ αὐτὸ τὸ ἴδιον σῶμα, διότι ἄλλως περιορίζεται ἡ αὐτοτέλεια αὐτοῦ, διότι ἴσως ὡς πρὸς τὰς διατάξεις καὶ τῶν δύο ἀνωτέρω ἁρθρῶν, αἵτινες ἀφορῶσι τοὺς τύπους τῶν συνεδριάσεων, ἕκαστον τῶν δύο Βουλευτικῶν σωμάτων θέλει ἀναγκάζεται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἀναγκαίας μεταβολάς.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε νὰ τεθῇ εἰς τὸν α. παράγραφον τοῦ ἁρθρου, ἀντὶ τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ πλέον ἐνὸς τῶν μελῶν, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ᾔναι παρόντα διὰ νὰ λάβῃ χώραν συζήτησις, καὶ ἀποφάσεις, τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν.

Ἄλλοι δὲ παρετήρησαν, ὅτι ὁρθῶς ἡ ἐπιτροπὴ παρεδέχθη τὸ ἥμισυ, καὶ ὅχι τὰ δύο τρίτα, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κινδυνεύει νὰ φθίσῃ εἰς ἀδράνειαν τὸ βουλευτικὸν σῶμα, ὅταν καὶ εἰς μόνος τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν δύο τρίτων τῶν βουλευτῶν ἀρνηται νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν συνεδρίαν. Τοῦτο γίνεται εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη τῆς Εὐρώπης, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἂν 40 μόνον ἐκ τῶν ἑξακοσίων ἀντιπροσώπων συνέλθωσιν, ἀποφασίζουσι, καὶ ἔττον μάλιστα τούτων ἀριθμὸς, ἂν τις τῶν συνεδριάζοντων δὲν προτείνῃ τὸ νὰ μετρηθῶσι. Ἐπρότεινεν ἐπομένως, ἢ νὰ ἐξαλειφθῇ ὁλοτελῶς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἢ νὰ μείνῃ, ὡς ἔχει.

Διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς προτάσεως κινδυνεύομεν, ἐπρόσθεσεν ἄλλος, νὰ καταστρέψωμεν αἰωνίως τὴν πλειονοψηφίαν τῶν Βουλῶν, ἀρνούμενης τῆς μειονοψηφίας κατὰ τὰς περιστάσεις, καὶ τὰ προκείμενα ζητήματα νὰ συνεδριάζῃ διὰ νὰ προληφθῇ ὅμως, καὶ ἄλλο ἀτόπημα, τὸ ὅποιον δύναται ἡ ἐξουσία νὰ μεταχειρισθῇ ἐπισπεύδοντα τὴν ἑναρξίν τῶν συνεδριάσεων, ὅταν ἐλπίζῃ ἐπιτυχίαν, καὶ τοῖς ἀπόντος εἰσετι τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, νὰ μείνῃ τὸ ἄρθρον, ὅπως εἶναι, νὰ προσέσωμεν δὲ, ὅτι ἡ ἑναρξίς τῶν Βουλῶν δὲν δύναται νὰ γείνῃ, εἰμὴ παρευρισκομένων τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου τῶν μελῶν,

Ἐρωτηθεῖσα ἡ Συνέλευσις ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, ἀπεφάνθη, ὅτι παραδέχεται καὶ τὸ ἄρθρον 49 ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον.

Ἀνεγνώσθησαν ἐπομένως τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τοῦ σχεδίου, ἔχοντα οὕτως:

Ἄρθρον 50.

«Οὐδεὶς αὐτόκλητος ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἢ τῆς Γερουσίας διὰ ν' ἀναφέρῃ τι προφορικῶς, ἢ ἐγγράφως Ἀναφοραὶ ὅμως παρουσιάζονται διὰ τινος Βουλευτοῦ, ἢ Γερουσιαστοῦ, ἢ παραδίδονται εἰς τὰ γραφεῖα. »

Ἡ τε Βουλὴ, καὶ ἡ Γερουσία ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀποστέλλουσιν εἰς τοὺς Ἱπουργοὺς τὰς διευθυνομένας πρὸς αὐτὰς ἀναφοράς, οἵτινες εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δίδουν διασαφήσεις, ὡςάκις ζητηθῶσιν. »

Ἄρθρ. 51.

« Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία συνεδριάζουσιν ἰδίᾳ, ἢ μὲν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, ἢ δὲ ἐν τῷ Συνεδρίῳ αὐτῆς. »

« Μόνον δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, καὶ ὡςάκις τὸ Σύνταγμα ὀρίζει, συνέρχονται ὁμοῦ ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ. »

Ἄρθρ. 52.

« Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται, οὐδ' εἰσπράττεται, ἐὰν προηγουμένως δὲν ψηφισθῇ παρὰ τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ κυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. »

Ἄρθρ. 53.

« Κατ' ἔτος ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ψηφίζουν τὸν προϋπολογισμόν, καὶ ἀποφασίζουν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ σημειῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμόν καὶ ἀπολογισμόν. »

Ἄρθρ. 54.

« Οὐδεμία σύνταξις, ἢ ἀμοιβὴ δίδεται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἄνευ νόμου. »

Ἄρθρ. 55.

« Βουλευτὴς ἢ Γερουσιαστὴς δὲν καταδιώκεται, οὐδ' ὅπωςδῆποτε ἐξετάζεται, ἔνεκα γνώμης, ἢ ψήφου, δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων. »

Ἄρθρ. 56.

« Βουλευτὴς ἢ Γερουσιαστὴς, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου, δὲν καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, ἢ φυλακίζεται, ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀνήκει. Τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα. »

Προσωπική κράτησις, δὲν ἐνεργεῖται κατὰ Βουλευτοῦ, ἢ Γερουσιαστοῦ, διαρκούσης τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, τέσσαρας ἐβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως, καὶ τρεῖς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς.

Ἄρθρ. 57.

« Βουλευταὶ, καὶ Γερουσιασταὶ ὁμνύουν πρὸ τῆς ἐνάρξεως, τῶν καθηκόντων αὐτῶν τὸν ἐξῆς ὅρκον »:

« Ὁμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα, καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου. »

« Ὁ ὅρκος δίδεται παρὰ μὲν τῶν Βουλευτῶν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, παρὰ δὲ τῶν Γερουσιαστῶν ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῆς Γερουσίας εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν. »

Ἄρθρ. 58.

« Ἡ Βουλὴ καὶ Γερουσία προσδιορίζουν διὰ κανονισμοῦ, πῶς ἐκάστη αὐτῶν θέλει ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά της ».

Τὰ ἄρθρα ταῦτα ὁμοψήφως ἐγένοντο παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον, πλὴν μεταβολῆς τινος ἣτις ἐγένετο εἰς τὸ 57 ἄρθρον, τεθείσης ἀντὶ « ἐν ὀνόματι », τῶν λέξεων « εἰς τὸ ὄνομα. »

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ὁ πληρεξούσιος τῶν ἐποίκων Θετταλῶν Κ. Ἀλεξὸς ζητεῖ ἀπὸ τὴν Προεδρίαν τριῶν ἡμερῶν ἄδειαν ἀπουσίας διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Νάυπλιον, ὅπου σπουδαῖαι οἰκιακαὶ ὑποθέσεις τὸν ἀναγκάζουν νὰ μεταβῇ.

Ἡ Συνέλευσις ἐνέκρινε νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ.

Ὁ ἐκπληρῶν καθήκοντα Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΔΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δρ. Ν. Δρόσου.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.